

19. 6. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Umělá inteligence v právu: Efektivní pomoc nebo riziko pro odborný úsudek?

Nástroje umělé inteligence se pomalu, ale jistě stávají součástí i právní praxe. Téma umělé inteligence v právu už dávno nepředstavuje jen akademickou úvahu, ale jde o praktickou otázku, která se dotýká efektivnosti práce, ale také profesní odpovědnosti. Může právník využít umělou inteligenci jako pomocníka pro návrh smluv, rešerše nebo argumentaci? Ano. Může se na ni plně spolehnout? Rozhodně ne. Tento článek přináší praktický pohled na to, jak lze umělou inteligenci v oblasti práva využít jako pomocníka, a kde je nezastupitelná role právníka, který nese plnou odpovědnost za obsah i výsledek.

Umělá inteligence, (dále také jako „AI“), proniká do mnoha oblastí lidské činnosti a právo v tomto směru není výjimkou. Ačkoli se dá říct, že právnícké prostředí je tradičně považováno za konzervativnější, poslední měsíce ukazují, že se i v této oblasti začínají objevovat nástroje, které mohou usnadnit a zefektivnit každodenní právní praxi. Umělá inteligence v právní praxi se objevuje převážně ve formě jazykových modelů, tedy nástrojů schopných generovat odborné právní texty, poskytovat výklad právních pojmů, či zákonných ustanovení nebo navrhovat strukturu právní argumentace. Právě tyto technologie se staly jedním z nejdiskutovanějších prvků současného vývoje v právním světě.

Na rozdíl od specializovaných právních databází nebo softwaru určeného k automatizaci určitých procesů, jako je například generování smluvních šablon, se umělá inteligence profiluje jako univerzální jazykový asistent. Umí formulovat a upravovat texty, odpovídat na dotazy, navrhovat strukturu argumentace nebo shrnout klíčová východiska složitějšího právního problému, či konkrétního judikátu. Právníkovi tak může nabídnout určitý odrazový můstek, a to ať už při psaní právního podání, právní rešerši odborného problému nebo analýze relevantní judikatury.

V praxi se AI osvědčuje především ve fázi prvotní formulace a utřídění myšlenek. Nejde přitom jen o samotné psaní, jelikož nástroj může právníkovi pomoci i ve chvíli, kdy v samém počátku analyzuje právní problém a hledá cestu, jak k němu přistoupit. Pokud má rámcovou představu o směru, kterým se chce při řešení právního problému vydat, může mu AI pomoci tuto úvahu zkonkretizovat a formulovat tak, aby byla srozumitelná a použitelná pro další práci. Zjednodušeně řečeno je AI schopná právníkovi pomoci utřídřit myšlenky a nasměrovat ho vhodným směrem při řešení právního problému. Stejně tak se AI osvědčuje při přípravě strukturovaných výstupů, ať už jde o návrhy smluv, shrnutí právních stanovisek nebo přípravu prezentací. V současnosti již není problém sestavit kompletní prezentaci právě s využitím umělé inteligence, což právníkovi šetří čas, protože se tak nemusí déle věnovat činnostem, jež sice patří k praxi, ale spadají spíše do její administrativní roviny.

Při správném použití může být umělá inteligence užitečná také při orientaci v právních předpisech a judikatuře. Dokáže nabídnout přehled aktuální právní úpravy, upozornit na novelizace, vysvětlit základní pojmy, navrhnout možnou interpretaci určitého ustanovení, či přiblížit historický vývoj právního institutu. Nicméně je nezbytné zdůraznit, že se nejedná o právní databázi. Při nesprávném, či pouze neopatrném použití hrozí, že uživatel obdrží výstup, který se opírá o nesprávný právní předpis, již neúčinné znění, chybně vyložené ustanovení nebo dokonce o údaj, který ve skutečnosti vůbec v právní úpravě neexistuje. Typicky se to může stát ve chvíli, kdy právník potřebuje ověřit

konkrétní informaci a doložit ji zákonným ustanovením a umělá inteligence mu nabídne výstup, který působí přesvědčivě a zdánlivě potvrzuje správnost jeho závěru, ale ve skutečnosti nemá oporu v žádném existujícím právním předpisu. Takový omyl pak může vést k tomu, že uživatel při své právní argumentaci vychází z nesprávného základu, což může mít za následek zbytečné komplikace.

Zkušenější uživatelé mohou umělou inteligenci využít také jako nástroj pro zpětnou vazbu, například při testování jejich argumentace, hledání protiargumentů nebo porovnávání různých pohledů na řešený problém. V těchto případech je však nutné brát na vědomí, že AI neposkytuje právně podložený závěr ani odborné stanovisko, ale spíše právníkovi pomáhá utřídit vlastní myšlenky a ověřit, zda argumentace dává smysl z hlediska logiky, struktury a vnitřní návaznosti. Její hlavní přínos tedy spočívá v podpoře právníka při formulaci úvah, nikoliv v tom, že by za něj vytvářela hotové výstupy.

Jak bylo naznačeno výše, jedním z nejproblematictějších jevů při práci s umělou inteligencí je skutečnost, že si může „vymýšlet“, tedy vytvářet texty, které působí přesvědčivě, ale fakticky neodpovídají realitě. Typickým příkladem je oblast judikatury, kde AI někdy generuje zcela neexistující rozhodnutí, včetně smyšlených spisových značek, dat a citací. Pokud právník na takový výstup nekriticky spoléhá a používá ho ve své další práci, může se snadno stát, že svou argumentaci opře o něco, co nikdy neexistovalo. Právě v těchto situacích se ukazuje, jak důležité je spoléhat se na vlastní právní úsudek a pracovat výhradně s ověřenými informacemi.

Dalším rizikem je neschopnost umělé inteligence porozumět specifickému kontextu konkrétního případu. Nezná okolnosti případu, podrobnosti spisu, vztahy mezi účastníky, nevidí do důkazní situace ani procesní strategie. Pokud by právník začal přebírat její návrhy bez hlubšího promyšlení, může to vést k zásadnímu zkresení nebo k nedostatečnému zohlednění klíčových okolností. Právě v tomto směru je nezastupitelný odborný úsudek právníka, který rozumí právní úpravě i jejímu smyslu a dovede ji správně aplikovat na konkrétní situaci. Umělá inteligence nikdy nemůže převzít odpovědnost za posouzení konkrétní situace a stanovení nejvhodnějšího postupu. Pokud by umělá inteligence začala právní myšlení nahrazovat místo toho, aby ho pouze doplňovala, ztrácelo by se tím to nejdůležitější – schopnost kriticky přemýšlet, vykládat právo v souvislostech a přistupovat k právu s pochopením pro lidskou situaci a ne pouze podle textu zákona.

Je proto důležité chápat vztah mezi právníkem a umělou inteligencí jako vztah určité spolupráce, nikoliv závislosti. AI může být užitečný pomocník, který nabídne nápady, připomene různé souvislosti nebo pomůže rychleji projít přípravnou fází práce. Rozhodující slovo ale musí vždy zůstat na straně právníka, který za výsledek nese odpovědnost. Z právní praxe zároveň víme, že i klient si dnes může řadu věcí za pomoci umělé inteligence dohledat sám. Nicméně to neznamená, že má možnost rozeznat, zda jsou tyto informace správné a aktuální. AI mu je často podá tak, že působí přesvědčivě, ale při bližším zkoumání se ukáže, že jde pouze o odvozený závěr, který nemusí odpovídat realitě, nebo že se vůbec nejedná o právně podloženou informaci. Také v tom spočívá role právníka, aby dokázal rozlišit, co je spolehlivá informace a co jen domněnka.

Závěrem lze říci, že nástroje umělé inteligence si do právního světa cestu bezpochyby najdou, nebo spíše už našly. Otázkou není, jestli je jako právníci budeme využívat, ale jakým způsobem s nimi budeme pracovat. Klíčová přitom zůstává odpovědnost právníka, uvědomění si limitů těchto nástrojů a schopnost rozlišit, kdy mohou pomoci a kdy je potřeba rozhodnutí opřít o vlastní právní úsudek.

A teď si možná kladete otázku, jestli tento článek psal skutečný právník, nebo umělá inteligence. Odpověď je jednoduchá: právník. I když možná s trochou digitální pomoci...

Mgr. Daniel Půlpán,
právník

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nálezný Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)